

предприниматели, в условиях современной нестабильной политической ситуации и финансового кризиса. Выявлены основные факторы, сдерживающие дальнейшее развитие малого предпринимательства. Предложено меры государственной политики в сфере малого предпринимательства.

Ключевые слова: предпринимательство, малые предприятия, кризис, государственная поддержка.

SUMMARY

ACTUAL PROBLEMS OF DEVELOPMENT OF SMALL ENTERPRISES IN TRANSCARPATHIAN REGION

The article presents the materials of the analysis operation of small businesses Transcarpathian region. The main problems faced by entrepreneurs in today's unstable political situation and the financial crisis. The main factors hindering the further development of small business. The proposed measures on state policy in the sphere of small business.

Key words: entrepreneurship, small business, crisis, government support.

УДК 657

ОСОБЛИВОСТІ КЛАСИФІКАЦІЇ ВИТРАТ НА ПІДПРИЄМСТВАХ СФЕРИ ПОСЛУГ ЗЕМЛЕВПОРЯДКУВАННЯ

ГОЛУБКА Я.В., КЕШЕЛЯ А.В.

Мукачівський державний університет

У статті розглянуто та систематизовано основні ознаки класифікації витрат на підприємствах сфери послуг землевпорядкування, зокрема на Державному підприємстві «Закарпатський науково-дослідний та проектний інститут землеустрою».

Ключові слова: витрати, витрати підприємства, землевпорядкування, землеустрій, класифікація витрат.

Прибуток – це мета діяльності кожного підприємства. Він є підсумком господарської діяльності підприємства та джерелом його життєдіяльності. Для отримання максимального прибутку, кожне підприємство повинно добиватися зменшення своїх витрат.

Будь-яке підприємство для досягнення конкурентоспроможності, стабільності та успішного існування в сучасних ринкових умовах повинне переосмислити підхід до витрат, як важливого економічного показника господарської діяльності.

У науковій статті ми розглянемо особливості класифікації витрат на підприємствах сфери послуг землевпорядкування на прикладі ДП «Закарпатський науково-дослідний та проектний інститут землеустрою».

Об'єкти та методи дослідження.

Дослідженням поняття «витрат» займалися вчені різних галузей економічної науки, зокрема таких, як: політекономія, мікроекономіка, менеджмент, економіка підприємства, статистика, а також бухгалтерський облік.

Дослідженням витрат займалися наступні науковці: Безверхий К., Бойко Ж., Бондаренко Т., Бутинець Ф., Воробйов Ю., Грінченко А., Голов С., Данілюк М., Дерій В., Зонова А., Ільченко Л., Козак В., Козаченко Г., Кравчук Ю., Лозинський Д., Мошковська О., Свірко С., Склярєнко В., Скрипник М., Сопко В., Столяр Л., Турило А., Філіп (Попович) Л., Хлап'юнов Л., Цуцурук Л., Ясинська А. та ін. Однак, витратам підприємств сфери послуг землевпорядкування не приділялась особлива увага.

При дослідженні даної теми були застосовані наступні методи: метод аналізу, синтезу, індукції, дедукції, наукового узагальнення, групування та систематизації.

Постановка задачі.

Метою нашого дослідження є розгляд витрат та їх класифікації в умовах діяльності підприємств сфери землевпорядкування.

Основні завдання нашого дослідження:

- ознайомлення з поняттям витрати підприємства сфери послуг землевпорядкування;
- ознайомлення з видами витрат підприємства та особливістю їх класифікації.

Результати та їх обговорення.

Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати» визначає методологічні принципи формування в бухгалтерському обліку інформації про витрати підприємства та її розкриття у фінансовій звітності [7].

Витрати — зменшення економічних вигід у вигляді вибуття активів або збільшення зобов'язань, що призводять до зменшення власного капіталу підприємства (за винятком зменшення капіталу за рахунок його вилучення або розподілу між власниками) [3].

Витрати підприємства – це фінансова категорія, що характеризує в грошовій та матеріальній формах оцінку господарської діяльності (підготовка, організація й здійснення процесів виробництва та реалізації продукції, товарів), фінансової й соціальної діяльності [1].

Витрати підприємств — це сукупність усіх спожитих ресурсів на виробництво того чи іншого продукту. Багато науковців досліджували поняття витрати підприємства. Наприклад, Козак В. вважає, що «витрати підприємства – одна з важливих категорій управлінського обліку та якісного оцінювання діяльності підприємства» [6, с. 129].

Землевпорядкування - це система заходів по організації землі (території) як засобу виробництва.

ДП «Закарпатський науково-дослідний та проектний інститут землеустрою» надає послуги сфери землевпорядкування, а саме – землеустрою.

Землеустрій – сукупність соціально - економічних та екологічних заходів, спрямованих на регулювання земельних відносин та раціональну організацію території адміністративно-територіальних одиниць, суб'єктів господарювання, що здійснюються під впливом суспільно-виробничих відносин і розвитку продуктивних сил [5].

Землеустрій є головним інструментом держави, який покликаний забезпечити екологічно безпечне та економічно ефективно використання землі. Він виступає дійовим механізмом в організації землі як засобу виробництва і відповідною мірою регулює суспільні відносини щодо володіння, користування і розпорядження землею.

Класифікація — система розподілення об'єктів (процесів, явищ) за класами (групами тощо) відповідно до визначених ознак.

Класифікація витрат - це групування витрат за певними ознаками. Класифікація допомагає глибше зрозуміти суть витрат, вивчити порядок їх формування і мету використання.

Витрати підприємства можна класифікувати за різними ознаками.

Ґрунтуючись на різноманітності підходів до визначення поняття «витрат» їх види залежать від форми вираження та цільового призначення. Отже, «витрати» мають різне спрямування, але найбільш загальним є такий поділ витрат (таб 1.):

Таблиця 1.

Таб. 1. «Класифікація «витрат» за формою вираження та цільового призначення.»

№ п/п	Ознака	Види
1.	Періодичність виникнення	інвестиційні поточні
2.	Періодичність повторювання	циклічні безперервні витрати
3.	Форма реалізації	натуральний грошовий
4.	Сфера діяльності	витрати обігу витрати виробництва чи собівартості
5.	Період утворення вартості продукції	в певному періоді реальні грошові виплати

Далі пропонуємо розглянути класифікацію витрат при наданні послуг (таб. 2).

Таблиця 2.

Таб. 2. «Класифікація витрат при наданні послуг»

Ознака	Елементи класифікації
1. За видами продукції, робіт, послуг	витрати на окремі вироби, типові представники виробів, групи однорідних виробів, напівфабрикати, одноразові замовлення тощо.
2. За єдністю складу	одноелементні комплексні.
3. За видами витрат	за економічними елементами за статтями калькуляції
4. За способами перенесення вартості на продукцію	прямі непрямі (які не можуть бути віднесені безпосередньо до певного об'єкта витрат економічно можливим шляхом).
5. За календарними періодами:	поточні — в яких періодичність менше місяця; довгострокові — пов'язані з виконанням довгострокового договору (контракту), який не планується завершити раніш ніж через 9 місяців з моменту здійснення перших витрат або отримання авансу (передоплати); одноразові — здійснюються один раз з періодичністю більше місяця.
6. За доцільністю витрачання:	продуктивні; непродуктивні.
7. За визначенням відношення до собівартості:	витрати на продукцію — прямі і загальновиробничі витрати (рахунки 23, 91), з них складається виробнича собівартість продукції (робіт, послуг); витрати періоду — витрати, які не включаються до виробничої собівартості і розглядаються як витрати того періоду, в якому вони були здійснені; це адміністративні витрати, витрати на збут та інші операційні витрати (рахунки 92, 93, 94).

Витрати в бухгалтерському обліку також групують за економічними елементами та статтями калькулювання (рис. 1.).

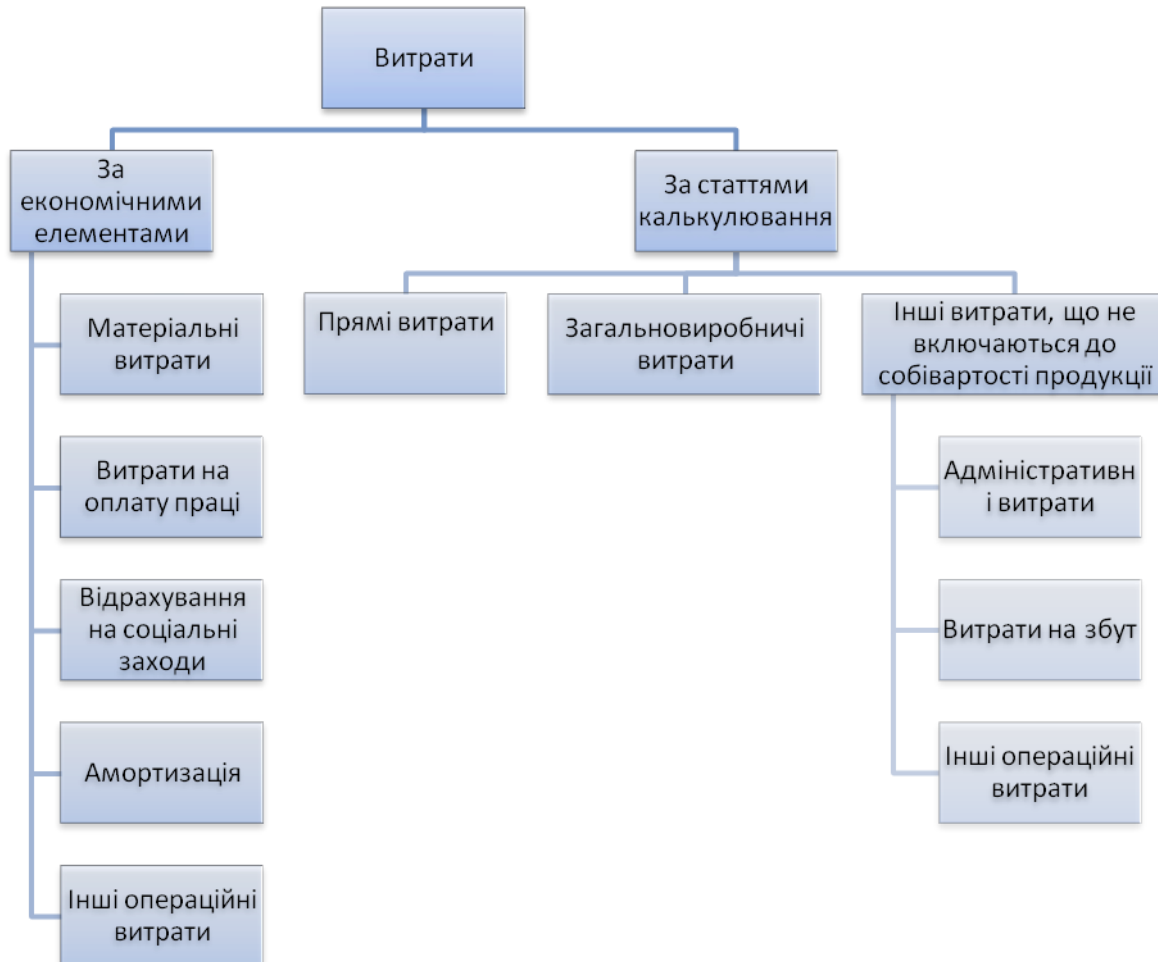

Рис.1 «Класифікація витрат за економічними елементами та статтями калькулювання.»

Крім вищенаведених класифікацій витрат на ДП «Закарпатський науково-дослідний та проектний інститут землеустрою» витрати класифікують за відділами (рис. 2.).

На підприємстві існує 9 (дев'ять) відділів кожен з яких для свого функціонування потребує певних витрат. Найбільше витрат потребують науково – виробничі підрозділи та ґрунтова лабораторія. Наприклад, при дослідженнях ґрунтів ґрунтовою лабораторією використовуються хімічні реактиви (сірчана кислота, соляна кислота, глюкоза, фенілатранілова кислота тощо), крім витрат на придбання цих реактивів підприємство повинно оформити відповідну ліцензію, а також забезпечити їх зберігання у приміщенні, яке відповідає всім нормам та стандартам відповідно чинному законодавству, що в свою чергу потребує додаткових витрат.

Рис. 2. «Класифікація витрат підприємства за відділами».

Класифікація витрат важлива при визначенні вартості продукції та відповідно при ціноутворенні. Велике значення класифікації витрат в управлінні ними і перш за все для здійснення калькуляції собівартості продукції для різних потреб управління.

ДП «Закарпатський науково-дослідний та проектний інститут землеустрою» виконує наступні види робіт:

- землевпорядні (установлення (відновлення) меж землекористування, складання державного акта на право власності на землю, опис і погодження меж землекористування тощо);

- земле – оціночні (грошова оцінка земель населених пунктів, грошова оцінка земельних ділянок у населених пунктах, оцінка земель області, внутрішньогосподарська оцінка тощо);

- топографо – геодезичні (топографічна зйомка, аерофотогеодезичні вишукування, виготовлення фотопланів тощо);

При визначенні ціни на вищеперераховані роботи ДП «Закарпатський науково-дослідний та проектний інститут землеустрою» керується методичною літературою землеустрою такою, як:

- «Збірник укрупнених кошторисних розцінок на топографо-геодезичні та картографічні роботи» 2003 р.;

- «Розміри оплати земельно-кадастрових робіт та послуг» 2002 р.;

- «Сборник цен на изыскательские работы для капитального строительства» 1982 р.

Згідно цієї методичної літератури складаються кошториси витрат на виконання певної роботи або надання послуги на підприємствах сфери послуг землевпорядкування.

Виконання земельних робіт та надання послуг, вартість яких не встановлено в методичній літературі, здійснюється за цінами, визначеними договорами.

Наведені вище збірники ураховують усі види витрат праці, необхідних для виготовлення проектної та вишукувальної продукції, та надання землевпорядних послуг:

- безпосереднє виготовлення продукції або надання послуги;
- перевірку проектної та вишукувальної документації іншими фахівцями;
- унесення доповнень та змін у документацію після її погодження з іншими організаціями і закладами;
- виготовлення проектних та вишукувальних документів та їх розмноження;
- участь робітників, які виконують вишукувальні роботи, дослідження і лабораторні аналізи;
- оплату праці водіїв транспортних засобів при виготовленні проектної та вишукувальної продукції;
- безпосереднє керівництво роботами;
- забезпечення виконання робіт.

Обсяг витрат на виготовлення продукції та надання послуг ДП «Закарпатський науково-дослідний та проектний інститут землеустрою» регулюється законодавством. Вартість земельних робіт та послуг визначається на основі індексів визначення кошторисної вартості проектних та вишукувальних робіт калькуляційним (поелементним) методом та методом вартості людино-дня.

Висновки. Отже, провівши дослідження, ми ознайомились з поняттям «витрат» і поняттям «витрат підприємства», розглянули основні їх класифікації. Ми зрозуміли, що «витрати» важливий елемент економічної системи, який потребує подальшого дослідження та розгляду, так як, на жаль, на даний час не має цілісного визначення. Також звернули увагу на те, що класифікація витрат в сучасній економіці не має єдиної системи, тому є необхідним проводити подальші дослідження цієї теми для узагальнення існуючих класифікацій та знаходження найбільш правильної з них. Ознайомились з витратами ДП «Закарпатський науково-дослідний та проектний інститут землеустрою» та розглянули групування його витрат за відділами, зрозуміли особливості виникнення витрат на даному підприємстві.

ЛІТЕРАТУРА

1. Безверхий К.В. Ще раз про тлумачення сутності понять «затрати» і «витрати», «витрати виробництва» та «виробнича собівартість» / К.В. Безверхий // Вісник ЖДТУ. – № 2 (52). – С. 222 – 228.
2. Бондаренко Т.Ю. Витрати на виробництво продукції як елемент формування та розвитку виробничо-господарського механізму / Т.Ю. Бондаренко // «Економічні науки». – Серія «Облік і фінанси». – Випуск 8 (29). – Ч. 2. – 2011. [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: http://www.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/en_oif/2011_8_2/9.pdf
3. Бутинець Ф.Ф. Теорія бухгалтерського обліку: Підручник. – 3-е вид., доп. І перероб. - Житомир: ЖІТІ, 2011. – 440с. 4
4. Грінченко А.В. Розмежування понять витрати, затрати, видатки та втрати / А.В. Грінченко // Економічний форум. – 2012. № 3 / [Електронний ресурс].–Режим доступу до ресурсу: http://www.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum
5. Закон України «Про землеустрій» станом на 27.07.2013р. [Електронний ресурс].- Режим доступу до ресурсу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/858-15>
6. Козак В.Г. Визначення поняття «витрати» та їх оцінка. Реформування економіки України: стан та перспективи / В. Г. Козак. Зб. матеріалів IV Міжнар. наук. – практ. конф. 26 – 27 листопада 2009 р. – К.: МІБО КНЕУ, 2009. – С. 129 – 131.
7. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати»: Затверджено наказом Міністерства фінансів України № 318 від 19 січня 2010р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0027>

АННОТАЦІЯ**ОСОБЕННОСТИ КЛАССИФИКАЦИИ ЗАТРАТ НА ПРЕДПРИЯТИЯХ СФЕРЫ УСЛУГ
ЗЕМЛЕУСТРОЙСТВА**

В статье рассмотрены и систематизированы основные признаки классификации затрат на предприятиях сферы услуг землеустройства, в том числе на Государственном предприятии «Закарпатский научно-исследовательский и проектный институт землеустройства».

Ключевые слова: расходы, расходы предприятия, землеустройство, классификация расходов.

SUMMARY**FEATURES OF THE CLASSIFICATION OF COSTS SERVICES LAND MANAGEMENT**

In the article the main features and systematized classification of costs, services land management, particularly at the State Enterprise "Carpathian Research and Design Institute of Land Management."

Key words: costs, enterprises, system of land use, land management, classification of costs.

УДК 330.1**ТЕОРЕТИЧНІ ПІДХОДИ ДО ВИЗНАЧЕННЯ СУТНОСТІ ПОНЯТТЯ
«РЕСУРСИ ПІДПРИЄМСТВА»**

ПУЙО Г. І., ПАУЛИК А. Я.

Мукачівський державний університет

На сучасному етапі ефективність діяльності підприємства забезпечується переважно нарощуванням наявних ресурсів, впровадженням нових технологій, інноваційних змін. Ринкове середовище висуває нові вимоги до підвищення ефективності використання наявних ресурсів та напрямів розбудови і зміцнення ресурсного потенціалу, зниження затрат на виробництво, підвищення якості товарів. Розглянуто зміст поняття «ресурси підприємства», а також їх класифікацію. Доведено, що у сучасній економічній літературі досі не існує єдиної думки щодо визначення терміну «ресурси підприємства» та їх складу.

Ключові слова: ресурси підприємства, товар, стратегічні ресурси, запаси, матеріальні ресурси, фінансові ресурси, трудові ресурси, інформаційні ресурси

Постановка проблеми. Ресурси відіграють важливе значення в діяльності підприємств. Від якості ресурсів та їх обсягів на підприємстві залежить конкурентоспроможність його товарів (послуг), можливість реалізувати на ринку певну стратегію дій та задовольнити ринковий попит. Дослідження даної проблеми вимагає розгляду поняття «ресурси підприємства».

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженню поняття «ресурси підприємства» присвячені праці Д. Рікардо, Дж. Мілля, Т. Мальтуса, Дж. Барні, Б. Вернерфельта, Д. Тіса, Р. Гранта, П. Блау, Р. Абдеева, С. Фішера, В. Гейця, Д. Тейлора, С. Харічкова, Н. Андреевої та ін., проте відсутній єдиний вироблений підхід щодо його трактування.

Мета статті (постановка завдання). Метою статті є: дослідження сутності поняття «ресурси підприємства», виділення сукупності стратегічних ресурсів для підприємств та розвиток їх класифікації; визначення особливостей, якими володіють ресурси підприємства.

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Ресурси відіграють ключову роль в управлінні підприємствами. На жаль, у сучасних умовах господарювання підприємства функціонують та розвиваються в умовах ресурсних обмежень, які є наслідком впливу як зовнішніх (наприклад, зміна законодавчої бази, проблеми з постачанням товарів, обмеження каналів збуту товарів, інфляційні процеси тощо), так і внутрішніх (наприклад, відсутність необхідної